

Projekt

UCHWAŁA NR.....
RADY GMINY ZABRODZIE
z dnia.....

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026
w Gminie Zabrodzie**

Na podstawie art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r, poz. 1426, z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 w Gminie Zabrodzie, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zabrodzie.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zadaniem własnym gminy, określonym w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny.

Niniejszy program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Zabrodzie od 2013 r.

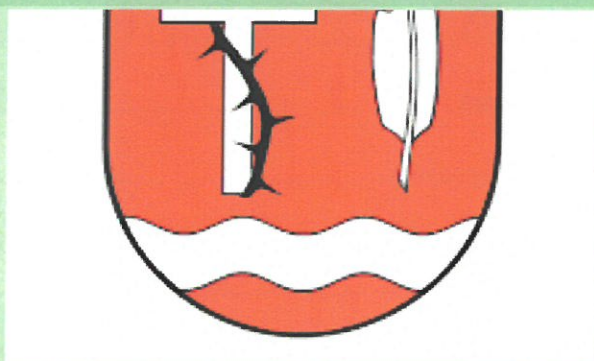
Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach, gdzie dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Aby skutecznie realizować powyższe zadania konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

Dotychczas obowiązujący Program Wspierania Rodziny przyjęty uchwałą nr XXVII/194/2021 Rady Gminy w Zabrodziu z dnia 20 maja 2021 roku utraci moc z dniem 31.12.2023 r.

W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2027 w Gminie Zabrodzie jest w pełni uzasadnione.

**Gminny Program Wspierania
Rodziny na lata 2024-2026 w
Gminie Zabrodzie**

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I Wspieranie rodziny jako zadanie Gminy	5
1.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna	5
1.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej	9
Rozdział II Charakterystyka Gminy Zabrodzie	13
Rozdział III Analiza rodziny w świetle źródeł zastanych w Gminie Zabrodzie	16
Rozdział IV Diagnoza rodziny na podstawie wyników badań	19
Rozdział V Analiza SWOT	21
Rozdział VI Adresaci Programu	23
Rozdział VII Realizatorzy Programu	23
Rozdział VIII Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Zabrodzie	24
Rozdział IX Realizacja, monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 w Gminie Zabrodzie	28

Wstęp

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci.

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 poz. 1426), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Wstęp do cytowanej ustawy brzmi „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich ich członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Działania planowane w programie w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji danej rodziny będą miały charakter profilaktyczny, interwencyjny i reintegracyjny.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2023, poz. 289, 535),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2023, poz. 901, 1693, 1938),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1426)

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2023 poz. 2151),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2023 poz. 40)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1939)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 571)
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 171)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 1606)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw - Dz.U. 2023 poz. 1860)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. 2023 poz. 1860)
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1550)
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 1304).

Rozdział I

Wspieranie rodziny jako zadanie Gminy

1.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna

Jak pisze – B. Krzesińska - Zach „rodzina jest przede wszystkim środowiskiem wychowawczym, które tworzą zarówno oddziaływania zamierzone, jak też samorzutne, o charakterze pozytywnym, prowadzące do rozwoju dziecka. Dziecko uczestniczące w naturalnych sytuacjach życia rodzinnego, w bezpośrednich interakcjach między członkami rodziny przyswaja elementarną wiedzę o świecie, wartościach, normach moralno-społecznych, kulturze domu rodzinnego, poznaje sposoby zaspokajania wielu potrzeb, rozwijania własnych zainteresowań”¹.

Rodzina ma ogromny wpływ na rozwój dziecka, gdyż jest ono w stanie przyswajając wzorce i wartości, które są modelowane przez rodziców. W danym środowisku rodzinnym tworzony jest styl życia swoich członków, a w tym można wyróżnić sposoby zachowania, reagowanie na problemy, spędzanie wolnego czasu itp. W rodzinie już młody człowiek uczy się określonego traktowania siebie a także innych, nabywa określone wartości i normy, a następnie je realizuje. Jak zauważa K. Pierzchała właściwie funkcjonująca rodzina buduje wspólnotę, która wymaga od swoich członków – zwłaszcza rodziców – „integralnego zespolenia celów i dążeń, podejmowania na jej rzecz działań dobrowolnych, ale wynikających z poczucia wewnętrznej konieczności. Równowaga i stabilność wzajemnych stosunków między rodzicami, ich poczucie odpowiedzialności oraz więź emocjonalna między wszystkimi członkami rodziny są podstawą właściwych relacji w rodzinie”².

Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku definiuje funkcje rodziny jako „cele, do których zmierza życie i działalność rodziny oraz zadania, jakie pełni na rzecz swych członków, zaspokajając ich potrzeby, ale też i potrzeby społeczeństwa oczekującego od rodziny dobrze przygotowanych i bezkonfliktowo włączających się w życie społeczne obywateli. Funkcja

¹ Dziecko potrzebujące pomocy. Możliwości, kierunki, formy wsparcia w środowisku lokalnym, J. Izdebska (red.), Suwałki – Warszawa, 2003, s. 7., [w:] Pedagogika rodziny, B. Krzesińska – Zach, Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie, Białystok 2007, . 14.

² K. Pierzchała, *Rodzina – jej definicje i funkcje* [w:] K. Pierzchała, Cz. Cekiera (red.), Człowiek a patologie społeczne, Adam Marszałek, Toruń 2009, s. 79.

oznacza zatem działalność skierowaną na określony cel, kontynuowaną w ramach danej struktury społecznej bądź dla podtrzymania danej społeczności w jej stanie moralnym”³.

W XXI wieku, gdzie normy, wartości i zasady moralne „tłumione” są poprzez świat telewizji, Internetu, mass mediów, dziecko może nie wiedzieć, co jest dobre, a co złe może nie poradzić sobie w dorosłym życiu. Dlatego rodzina powinna być taką ostoją, azylem dla swoich członków. Do uwarunkowań dysfunkcyjności rodziny zalicza się na ogół:

- trudne warunki społeczno-ekonomiczne;
- niskie kompetencje rodzicielskie;
- zaburzoną strukturę rodziny⁴.

Dysfunkcyjność rodziny jest skutkiem zaburzenia powyższych cech. Najistotniejszym dla prawidłowego rozwoju dziecka jest wsparcie rodziców, opiekunów. W rodzinie dysfunkcyjnej rodzice, opiekunowie nie potrafią poradzić sobie z występującymi problemami, a w związku z tym nie mają możliwości zaspokajania potrzeb swoich dzieci.

Natomiast N. Kocur zwraca uwagę na dwie strony powstania zaburzeń w rodzinie – „z zewnątrz” oraz „z wewnątrz”. Jako pierwsze wymienia problemy ze zjawiska makrostruktury społecznej, czyli te „z zewnątrz”:

- bezrobocie (zarówno przewlekły problem z brakiem pracy, jak i nagła utrata dotychczasowej pracy),
- kryzys gospodarczy państwa (dotykający wszystkich obywateli),
- niski poziom ekonomiczny społeczeństwa (w danym państwie),
- konflikty społeczne,
- migracje,

Do przyczyn „z wewnątrz” rodziny, czyli leżących w samym środowisku rodzinnym, można zaliczyć np.:

- brak umiejętności i przygotowania do opieki i wychowania dzieci,
- konflikty wewnątrz rodziny (np. między rodzicami lub rodzicem a dzieckiem),
- alkoholizm (jednego bądź obojga rodziców),
- uzależnienie narkotykowe,
- ubóstwo materialne,
- przestępczość rodziców,
- rozbicie rodziny – rozwód, rozstania,

³ T. Pilch (red.), Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku, T. 5, Wyd. Akademickie „ŻAK”, Warszawa 2006, s. 309.

⁴ H. Bednarski, *Przemoc w rodzinie jako przykład dysfunkcyjności rodziny*, „Mazowieckie Studia Humanistyczne” 2012, t. 13, nr 1/2, s. 139.

- słaba lub w ogóle nieobecna więź emocjonalna,
- postawy i cechy osobowości rodziców,
- nieprzyjemna atmosfera w domu⁵

W rodzinie dysfunkcyjnej często (jak wyżej zostało wymienione) występuje problem z nadużywaniem alkoholu. Takie rodziny ukrywają, że akurat u nich występuje problem alkoholowy. Dziecko w rodzinie z problemem alkoholowym czuje się zagubione. Jak pisze K. Dymek – Balcerek „emocjonalna atmosfera rodziny alkoholowej jest przepelniona wstydem, żalem, złością, lękiem, poczuciem krzywdy i winy, urazy, agresji i wydaje się, że nikt nie jest w porządku.”⁶ Istotne jest wspomnienie o rolach dziecka w takiej rodzinie:

- bohater – jest nim najczęściej najstarsze dziecko w rodzinie. Często przejmuje obowiązki swoich rodziców. Chciałoby naprawić wszystkie rodzinne problemy. Jest odpowiedzialne, lecz żyje w napięciu i boi się spontaniczności.
- kozioł ofiarny – odwraca uwagę od problemu alkoholowego rodziny. Takie dziecko charakteryzuje wrogość, bunt, nieposłuszeństwo. Zachowanie takiego dziecka jest nieakceptowane przez innych.
- maskotka – rolą takiego dziecka, jest odwrócenie od problemu poprzez np. zabawę, rozśmieszanie rodziny. Może wiązać się z tym, iż inne osoby mogą nie traktować takiego dziecka poważnie.
- zagubione dziecko – to dziecko, które ucieka w świat fantazji, marzeń. To, co się dzieje w jego rodzinie, nie dotyczy go. Woli uczyć się, pracować samodzielnie⁷.

Kolejnym uzależnieniem wpływającym na dysfunkcjonalność rodziny jest narkomania. Uzależnione od narkotyków osoby dorosłe nie są w stanie stworzyć dzieciom podstawowych warunków do rozwoju, nauki, a nieraz nawet zapewnić pożywienia. Może to także wiązać się z rozpadem rodziny. Zdarza się również tak, że substancje psychoaktywne zażywa też samo dziecko. Funkcjonowanie takich osób jest zaburzone.

Narkotyki to substancje psychoaktywne, które powodują zmianę świadomości. Istotne jest wspomnienie o „nowej” odmianie takich substancji – dopalaczach. „W początkowej wersji były modyfikacją "zwykłych" narkotyków. Powstały różne odmiany "ziół", tabletek, czy proszków, których skład początkowo był znany i podawany na opakowaniu. Rząd uaktualnił "czarną listę", wpisując na nią substancje z dopalaczy. Od tego czasu sprzedawcy zmienili taktykę, przestali informować na opakowaniach o substancjach zawartych w środku,

⁵ <https://www.pokonajlek.pl/rodzina-dysfunkcyjna/>

⁶ K. Dymek – Balcerek (red.), Patologie zachowań społecznych. Rzeczywistość przełomu XX i XXI, Wyd. Politechnika Radomska, Radom 2000, s. 103.

⁷ S. Bębas. Alkoholizm jako przyczyna patologii życia rodzinnego, w: „Wychowanie na co dzień”, Nr 10/11, Wyd. Akapit Edukacyjne, Toruń 2008, s.41.

zaczęły powstawać kolejne sklepy, których właściciele zaczęli na własną rękę sprzedawać to, co wyprodukowali⁸”. Jest to niebezpieczne dla funkcjonowania rodziny.

Uzależnienia behawioralne to uzależnienie od wykonywania czynności. Oznacza ono nie umiejętność powstrzymania się od wykonywania danej czynności, mimo że wpływa to negatywnie na stan zdrowia osoby uzależnionej, a także jej kontakty z otoczeniem. Wyróżnia się m.in. uzależnienie od komputera i Internetu, telefonu komórkowego, czy też uzależnienie od hazardu.

Internet wydaje się dzisiaj niezbędny do życia. Może być zarówno źródłem wiedzy i inspiracji, jak również źródłem problemów. Dla wielu ludzi, dzieci ogromnym niebezpieczeństwem może być fakt, iż nie odróżniają oni świata rzeczywistego od świata w sieci. Może to powodować sytuację, w której człowiek poprzez pochłonięcie przez Internet zaniedba rodzinę, przyjaciół, jak również obowiązki zawodowe, czy szkolne. Negatywną konsekwencją uzależnienia od Internetu, a w tym od kontaktów społecznych jest zanik więzi emocjonalnych z najbliższymi – z rodziną i z przyjaciółmi. „Uzależnienie od komputera i Internetu zalicza się do uzależnień psychicznych, czyli takich, gdzie występuje niepokonana potrzeba a nawet psychiczny przymus, aby wykonywać określoną czynność, co w efekcie prowadzi do rozładowania napięcia psychicznego czyli następuje zminimalizowanie nieprzyjemnych odczuć⁹. Osoba uzależniona nie jest w stanie sama przerwać ciągłego powtarzania czynności a to przyczynia się do zmniejszenia codziennej aktywności, co w konsekwencji wpływa negatywnie na sferę społeczną, zawodową oraz szkolną¹⁰.

Hazard jest określany jako „ryzykowne przedsięwzięcie”, „ryzyko w grze”, „narażenie się na niebezpieczeństwo, ryzykowanie”. Osoba, która bierze udział w grze ryzykując pieniądze czy też inne dobra materialne dla zdobycia określonej korzyści jest nazywana hazardzistą¹¹. Hazard może wiązać się z problemami finansowymi rodziny. Mogą one powodować złość, stres dla wszystkich jej członków, związany np. z utratą oszczędności, czy także nieruchomości. Rodzina może czuć się oszukana, a jeszcze trudniejsza sytuacja występuje, gdy osoba uprawiająca hazard nie przyznaje się do swojego problemu. Istotne jest także zwrócenie uwagi na to, iż hazard może dotyczyć także dzieci. W dobie dostępu do sieci,

⁸ <https://policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji/aktualnosci/64530,Dopalacze.html>

⁹ M. Jędrzejko, A. Taper, Jak kształtować kontakt dziecka z multimediami?, Fundacja Pedagogium, Warszawa 2010, s. 21, [w:] <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/siecioholizm/rodzaje-i-objawy-siecioholizmu/>.

¹⁰ C. Guerreschi, Nowe Uzależnienia, Wydawnictwo Salwator, Kraków 2005, s. 30, [w:] <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/siecioholizm/rodzaje-i-objawy-siecioholizmu/>.

¹¹ M. Rowicka, „Uzależnienia behawioralne, Profilaktyka i terapia”, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii. Warszawa, 2015, s. 22.

zarówno dzieci, młodzież jak i dorośli mogą uprawiać hazard online, poprzez np. gry internetowe, w których można wygrać pieniądze. Z badań wynika, że „nastolatki, które doświadczają problemów z hazardem, napotykają na poważne problemy szkolne, zarówno natury wychowawczej (problemy w zachowaniu), jak i poznawczej (trudności w nauce)”¹².

Przemoc jest kolejną z najczęstszych przyczyn występowania nieprawidłowości w rodzinie. Wyróżnia się:

- Przemoc fizyczną – to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia;
- Przemoc psychiczną – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne;
- Przemoc seksualną – to różne zachowania, w tym: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do prostytucji, krytykowanie zachowań seksualnych;
- Przemoc ekonomiczną – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie, to także zaciąganie kredytów czy zmuszanie do ich zaciągania wbrew woli partnera;
- Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci.
- Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie.

Osoby dotknięte przemocą domową często doświadczają kilku form jednocześnie. Przemoc domowa ma tragiczne konsekwencje. Może prowadzić nie tylko do uszkodzeń ciała, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki osoba doznająca przemocy postrzega samą siebie, osobę sprawującą przemoc domową oraz innych ludzi.

1.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie

¹² J. Celebucka, J. Jarczyńska, Hazard wśród młodzieży – rozpoznanie, profilaktyka i terapia, w: J. Jarczyńska (red.), Uzależnienia behawioralne i zachowania problemowe młodzieży: teoria, diagnoza, profilaktyka, terapia, Bydgoszcz 2014, s. 78–79.

nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy¹³.

Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych.

Może być ona:

- **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat);
- **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni);

¹³ Za: J. A. Malinowski, Role, funkcje i zdani asystenta rodzinnego, w: A. Żukiewicz (red.) Asystent rodzinny. Nowy zawód i nowa usługa w systemie wspierania rodzin. Od opieki do wsparcia, Wyd. Impuls, Kraków 2011.

- **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępniymi lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci;
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy;
- **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małoletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której może przebywać jednocześnie nie więcej niż 8 dzieci. Jest tworzony przez małżonków bądź osoby, które nie pozostają w związku małżeńskim. Celem rodzinnego domu dziecka jest sprawowanie pieczy zastępczej.

Rodzina wspierająca jest rodziną, która pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, a także przy prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu oraz wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Rodzina wspierająca współpracuje z asystentem rodziny.

Rodzina pomocowa jest rodziną przejmująca opiekę nad dzieckiem, które jest umieszczone w pieczy zastępczej w przypadku: czasowego niesprawowania opieki nad nim przez rodzinę zastępczą bądź prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej – jednostka organizacyjna lub wyznaczony podmiot realizujący szereg działań i zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą jest to czasowa (czasem długoterminowa) opieka oferowana dzieciom i młodzieży pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej. Objęcie dzieci pieczą zastępczą następuje na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego. Sytuacje, które wymagają natychmiastowego działania w celu zabezpieczenia dziecka, decyzję o umieszczeniu dziecka mogą podjąć inne uprawnione służby bądź sami rodzice, jednakże zawsze ostateczną decyzję podejmuje sąd. Termin „pieczę zastępcza” oznacza, iż nawet będąc pozbawionym opieki rodzicielskiej, dziecko nadal powinno mieć dom, który może być domem zastępczym, instytucjonalnym bądź rodzinnym i ma na celu zapewnienie dziecku stabilizacji, bezpieczeństwa i wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9

czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Jak pisze A. Kwak, M. Rymsza „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielanie przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka za rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka”¹⁴. **Placówka opiekuńczo-wychowawcza** jest instytucjonalną formą pieczy zastępczej zapewniająca całodobową opiekę oraz wychowanie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej. Wyróżnia się placówki: socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego jest to instytucjonalna forma pieczy zastępczej, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie. Może w niej przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość, przebywając w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego jest to placówka, której ma na celu wzmocnienie funkcji opiekuńczych rodziny. Może być prowadzona w formie:

- **opiekuńczej** – zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe;
- **specjalistycznej** – organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne;
- **pracy podwórkowej** – realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne¹⁵.

¹⁴ Anna Kwak, Marek Rymsza, System opieki zastępczej w Polsce – ocena funkcjonowania na przykładzie procesu usamodzielniania wychowanków, Analizy i opinie, Nr 68 (12/2006) Instytut Spraw Publicznych, s. 3.

¹⁵ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

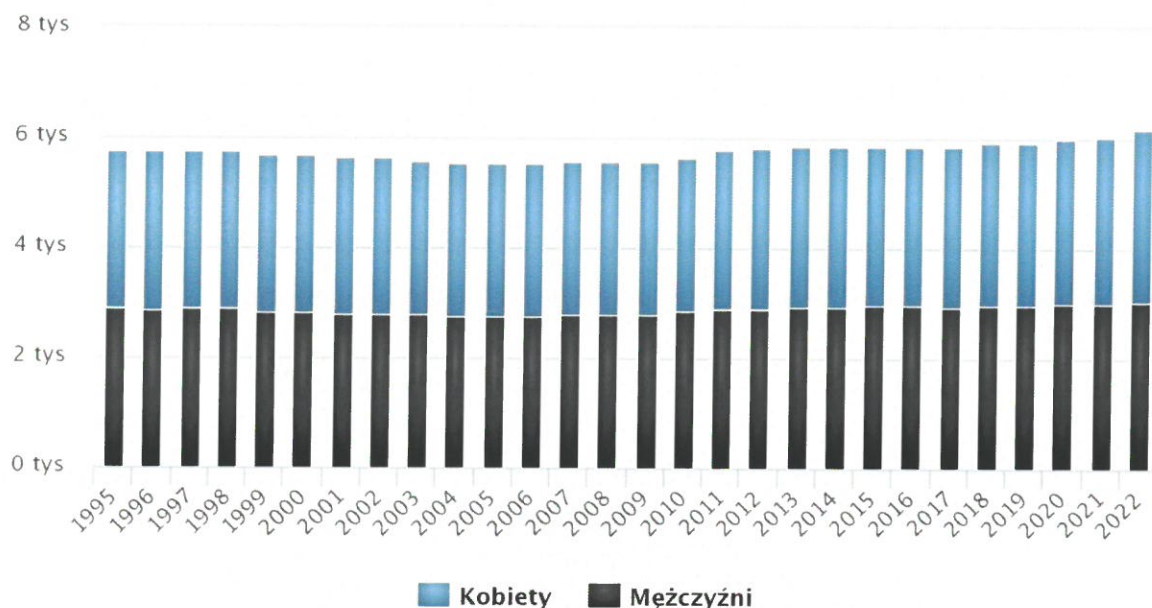
Rozdział II

Charakterystyka Gminy Zabrodzie¹⁶

Gmina Zabrodzie to gmina wiejska. Należy do województwa mazowieckiego, powiatu wyszkowskiego. Gmina Zabrodzie ma 6 165 mieszkańców, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców wzrosła o 9,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,9 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Populacja – Gmina Zabrodzie w latach 1995 – 2022

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

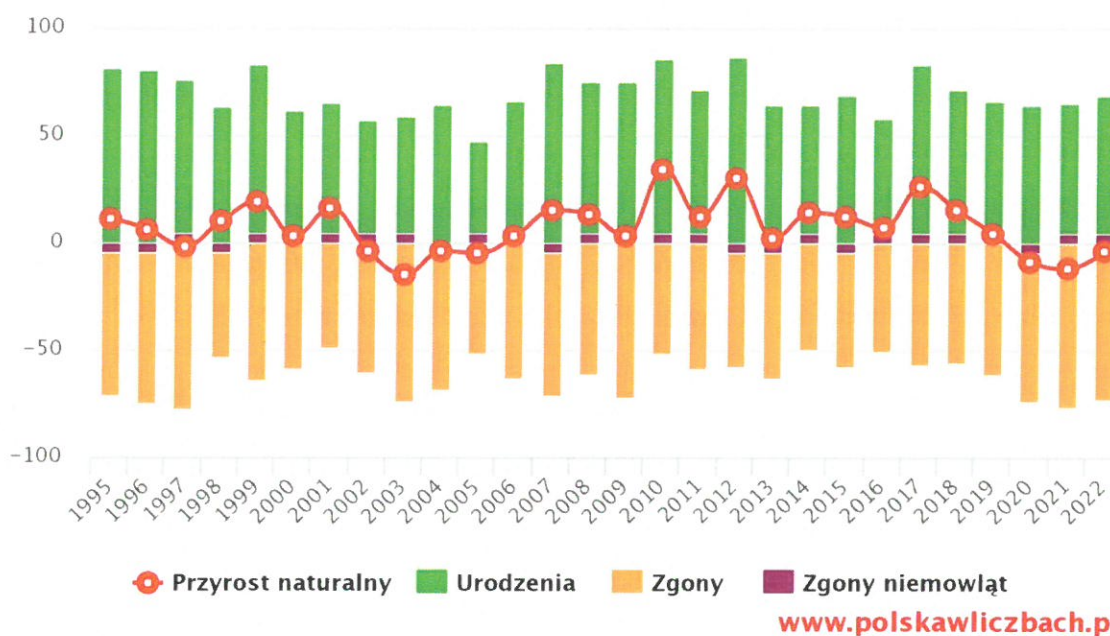
Gmina Zabrodzie ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -4. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,65 na 1000 mieszkańców gminy Zabrodzie. W 2022 roku urodziło się 69 dzieci, w tym 47,8% dziewczynek i 52,2% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 451 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,86 i jest większy od średniej dla

¹⁶ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zabrodzie

województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Przyrost naturalny w latach 1995–2022 w gminie Zabrodzie

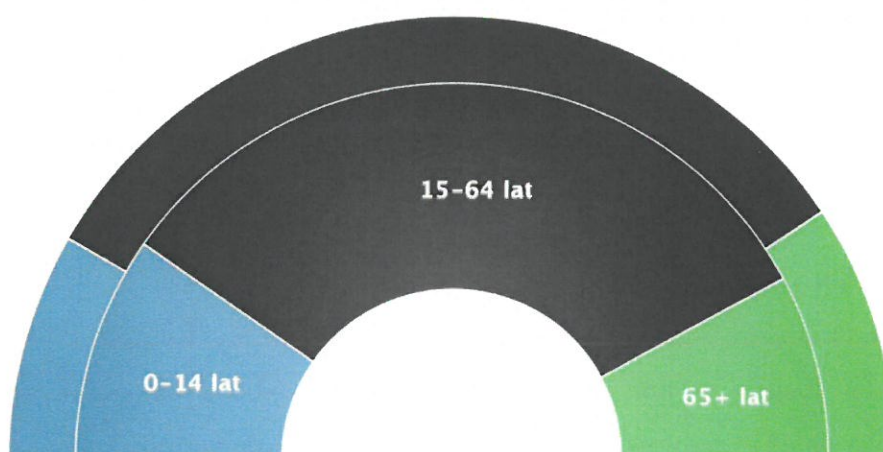
(Źródło: GUS)

58,3% mieszkańców gminy Zabrodzie jest w wieku produkcyjnym, 22,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Biologiczne grupy wieku – Gmina Zabrodzie, 2022

(Źródło: GUS)

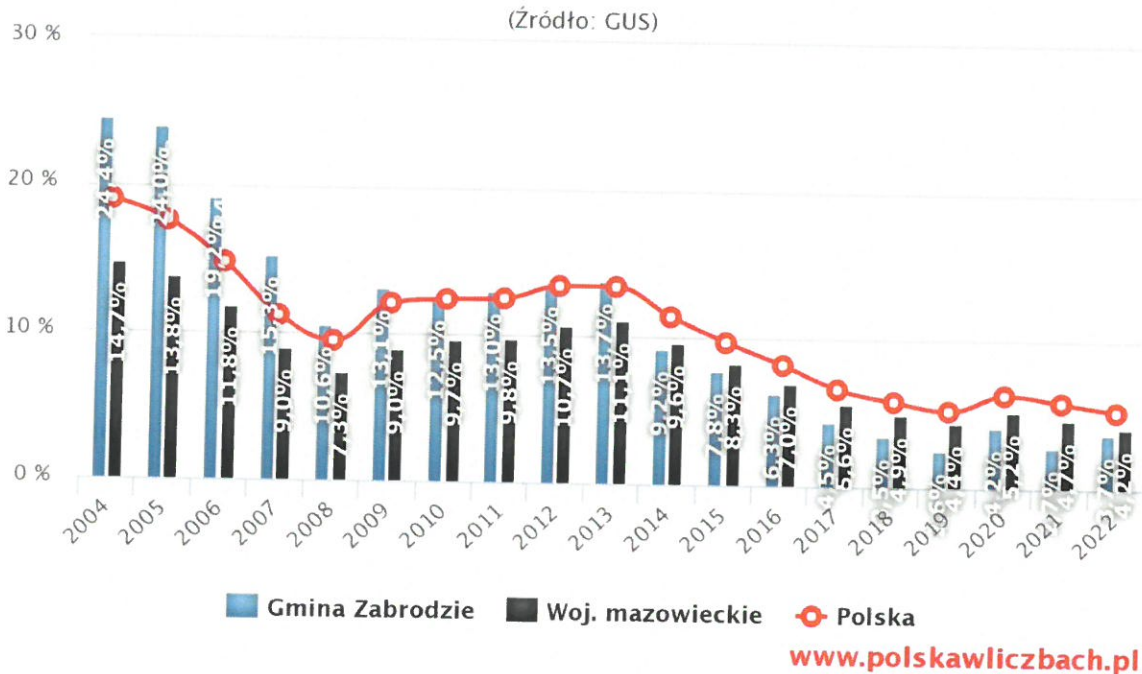

www.polskawliczbach.pl

W Gminie Zabrodzie na 1000 mieszkańców pracuje 418 osób . Bezrobocie rejestrowane w gminie Zabrodzie wynosiło w 2022 roku 3,7% (3,7% wśród kobiet i 3,7% wśród mężczyzn).

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Zabrodzie 520 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 97 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -423. 15,9% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Zabrodzie pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 26,6% w przemyśle i budownictwie, a 33,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,3% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). (Źródło: GUS, 31.XII.2022).

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Zabrodzie w latach 2004 – 2022

Rozdział III

Analiza rodziny w świetle źródeł zastanych w Gminie Zabrodzie

W 2020 roku 71 rodzinom przyznano świadczenie, w 2021 roku ta liczba zmalała do 69 rodzin, a w 2022 roku liczba wzrosła do 75 rodzin. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy na przestrzeni lat 2020 – 2021 wzrosła. W 2020 roku było ich 77, w 2021, 85 a w 2022 roku 89 rodzin. Można wnioskować, iż widać zapotrzebowanie w Gminie Zabrodzie na działania pomocy społecznej.

Tabela 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną, Sprawozdanie MRPiPS

	2020	2021	2022
Rodziny, którym przyznano świadczenie	71	69	75
Rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	77	85	89
<i>Razem</i>			
Rodziny z dziećmi ogółem	36	39	37
O liczbie dzieci:			
1	10	13	8
2	11	16	14
3	7	6	9
4	6	2	3
5	2	2	3
6	0	0	0
7 i więcej	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	12	12	9
O liczbie dzieci:			
1	5	5	6
2	3	3	0
3	2	2	2
4 i więcej	2	2	1

W Gminie Zabrodzie najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej na przestrzeni lat 2020 – 2021 jest:

- długotrwała lub ciężka choroba,
- niepełnosprawność,
- ubóstwo,

Tabela 2. Powody przyznania pomocy, Sprawozdanie MRPiPS

	2020	2021	2022
Ubóstwo	40	38	41
Długotrwała lub ciężka choroba	55	55	53
Niepelnosprawność	42	37	34
Bezrobocie	16	19	18
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	12	18
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	18	19	20
Alkoholizm	16	16	13

Tabela 3. Korzystający z pomocy i wsparcia, Sprawozdanie MRPiPS

	2020	2021	2022
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	1	0	1
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny			
Poradnictwo specjalistyczne	2	4	3
Praca socjalna	100	107	104
Interwencja kryzysowa	10	12	18

Na powyższe oraz poniższe dane, a w tym przede wszystkim tendencje wzrostowe mogła mieć wpływ pandemia zakaźnej choroby COVID-19 wywoływanej przez koronawirusa SARS-CoV-2. Od 2020 roku pandemia wymusiła zmiany w codziennym funkcjonowaniu. Zmiany w życiu codziennym spowodowane przez pandemię były bardzo szybkie i bezprecedensowe. Nagły przyrost nowych zakażeń, a także ofiar śmiertelnych, izolacja, zamknięcie szkół i uniwersytetów w wielu krajach na świecie wiązało się ze znacznym obciążeniem psychicznym społeczeństwa. Kolejną sytuacją kryzysową dla funkcjonowania społeczeństwa, rodziny, człowieka było rozpoczęcie inwazji Rosji na Ukrainę 24 lutego 2022 roku. Mogło to wpłynąć na zwiększenie zapotrzebowania pomocy społecznej rodzin. Związany z wojną strach, niepewność, większe koszty życia przyczyniły się do szukania specjalistycznego wsparcia.

Jak można zauważyć liczba porad socjalnych w 2020 roku wynosiła 100, w 2021 – 107, a w 2022 roku – 104. Liczba porad prawnych najwięcej wynosiła w 2020 roku – 64, następnie

w 2021 roku zmalała, a w 2021 roku wzrosła do 45. Liczba porad psychologicznych wzrosła z 36 w 2020 roku, do 50 w 2021 roku oraz do 56 w 2022 roku.

Tabela 4. Liczba porad w latach 2020-2022 udzielonych przez specjalistów Punktu Interwencji Kryzysowej

ROK	Liczba porad socjalnych	Liczba porad prawnych	Liczba porad psychologicznych	Razem
2020	100	64	36	200
2021	107	33	50	190
2022	104	45	56	205

Tabela 5. Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny, Sprawozdanie MRPiPS

	2020	2021	2022
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	8	9	12
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	2	2	2
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	6	8	10
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę:			
→ osiągnięcie celów	0	3	3
Zaprzestanie pracy przez rodzinę	0	3	0
→ brak efektów	0	1	1
→ inne np. przeprowadzka	1	0	1

Rozdział IV

Diagnoza rodziny na podstawie wyników badań

Celem badań było zrozumienie potrzeb i oczekiwań mieszkańców gminy w zakresie wsparcia dla rodzin. Badania zostały przeprowadzone w 2023 roku wśród dwóch grup: dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzież z Gminy Zabrodzie.

W badaniu udział wzięło 49 dorosłych mieszkańców oraz 52 uczniów z Gminy Zabrodzie.

- Dorosli mieszkańcy za główne problemy społeczne w swojej Gminie uważają: brak ofert rodzinnego spędzania wolnego czasu (45%), niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologicznego, prawnego (39%), niezaradność życiowa (27%), utrudniony dostęp do kultury (27%), alkoholizm (22%), bezradność opiekuńczo-wychowawcza (18%).
- Za główne potrzeby rodzin dorośli mieszkańcy wskazali na: ułatwienie dostępu do usług psychologicznych (55%), organizowanie kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje dla osób poszukujących pracy (31%), organizacja wydarzeń sportowych i kulturalnych (31%), utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla rodzin borykających się z problemami (25%), ułatwienie dostępu do usług prawnych (25%), ułatwienie dostępu do rehabilitacji (25%), działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy (22%), profilaktyka uzależnień dla mieszkańców (22%).
- Mieszkańcy uważają, że wsparcie gminy najbardziej niezadowolające jest w obszarach: zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (45%), przeciwdziałanie alkoholizmowi (31%), wsparcie osób starszych (29%), wspieranie rodzin wielodzietnych (22%), ochrona zdrowia (22%).
- 35% badanych osób uważa, że oferta opieki zdrowotnej w żłobkach jest nie zaspokajana, 41% osób nie wie.
- 16% osób uważa, że oferta opieki przedszkolnej nie zaspokaja potrzeb mieszkańców, 31% nie wie.
- 88% mieszkańców czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, 4% tego nie wie.
- Za najważniejsze problemy społeczne dzieci i młodzieży dorośli mieszkańcy uważają, że jest to przemoc rówieśnicza (61%), brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (55%), brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (47%), brak pozytywnych wzorców i autorytetów (27%), ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych (22%), zaniedbania wychowawcze (20%).
- 100% badanych uczniów czuje się bezpiecznie w domu,

- 25% ankietowanych uczniów nigdy nie widziało w rodzinie kogoś, kto pije alkohol,
- 50% badanych uczniów nigdy nie widziało w rodzinie kogoś, kto pali papierosy,
- 48% ankietowanych uczniów nigdy nie widziało w rodzinie kogoś, kto jest pijany,
- 35% badanych uczniów nigdy nie widziało w swojej rodzinie, aby ktoś się złościł na kogoś,
- 25% ankietowanych uczniów nigdy nie widziało w swojej rodzinie, aby ktoś się z kimś kłócił,
- 90% badanych uczniów nigdy nie widziało w swojej rodzinie, aby ktoś kogoś bił,
- 62% ankietowanych uczniów nigdy nie widziało w swojej rodzinie, aby ktoś kogoś wyzywał,
- 90% uczniów czuje się bezpiecznie w szkole,
- 37% uczniów wskazuje na brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży jako najważniejszy problem w swoim środowisku, 33% - brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu, 29% - za mało placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, 27%- spożywanie alkoholu, 25% - palenie papierosów.
- za najbardziej potrzebne w swoim środowisku młodzież wskazała na: organizacje wyjazdów na basen (42%), organizacja obozów, kolonii, półkolonii (40%), organizacja miejsca spotkań dla młodzieży (23%), dostęp do zajęć sportowych (21%).

Rozdział V

Analiza SWOT

SWOT to akronim angielskich słów: strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia). Poniżej znajduje się analiza SWOT dotycząca działań związanych ze wspieraniem rodziny na terenie Gminy Zabrodzie.

Mocne strony

- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
- funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej,
- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- znajomość środowiska społecznego poprzez diagnozowanie środowiska lokalnego oraz monitorowanie rodzin, osób potrzebujących pomocy,
- wykorzystanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskie Karty”,
- otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym,
- wspieranie rodzin przeżywających trudności w zakresie prawidłowego wypełniania ról społecznych,
- rozwinięta infrastruktura oświatowa Gminy w tym szkoły i przedszkola,

Słabe strony

- zjawisko przemocy, które jest silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy,
- ujemny przyrost naturalny,
- według badanych mieszkańców brakuje możliwości skorzystania ze wsparcia psychologicznego,
- według badanych mieszkańców w Gminie brakuje ofert rodzinnego spędzania wolnego czasu,
- zarówno młodsi ankietowani i dorośli wskazują na brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży,
- wzrost zapotrzebowania na porady specjalistyczne,

- ankietowani uczniowie czują się bezpiecznie w swoich domach,
- **90% badanych uczniów nigdy nie widziało w swojej rodzinie, aby ktoś kogoś bił,**
- 90% uczniów czuje się bezpiecznie w szkole

Szanse

Zagrożenia

→ zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat przeciwdziałania uzależnień i przemocy domowej, → możliwość podnoszenia umiejętności służb działających w obszarze wspierania rodziny, → poprawienie jakości życia mieszkańców Gminy Zabrodzie, → zwiększenie możliwości organizacji miejsc spotkań, zajęć dodatkowych dla młodzieży, → zminimalizowanie liczby rodzin, osób korzystających z pomocy społecznej,	→ istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dotyczące wychowywania dzieci, a także dotyczące przemocy domowej, → wzrost kosztów życia rodziny, → brak reakcji społeczeństwa na występującą przemoc domową, → możliwość wypalenia zawodowego wśród służb działających w obszarze wspierania rodziny, → nasilenie negatywnych zjawisk – alkoholizm, narkomania, przemoc domowa, → rosnące zapotrzebowanie na udzielanie wsparcia osobom starszym (zjawisko starzenia się społeczeństwa), → osłabienie zdrowia psychicznego, poczucie braku bezpieczeństwa związane z pandemią oraz wojną w Ukrainie,

Rozdział VI

Adresaci Programu

Adresatami niniejszego Programu są:

- rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej,
- rodziny zagrożone ubóstwem,
- rodziny zagrożone i dotknięte przemocą,
- rodziny zagrożone i dotknięte uzależnieniami,
- rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Rozdział VII

Realizatorzy Programu

Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej przy udziale:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Zabrodziu;
- Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu.
- Gmina Zabrodzie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkwowie,
- Gminny Punkt Promocji i Profilaktyki w Wyszkwowie,
- Placówki oświatowe,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny.

Rozdział VIII

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Zabrodzie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 w Gminie Zabrodzie wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia skali problemów społecznych w Gminie Zabrodzie w obszarze wspierania rodziny.

Celem głównym wyznaczonym w Programie Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 w Gminie Zabrodzie jest zapewnienie dzieciom i rodzinom warunków rozwoju a także pomocy w sytuacjach trudnych, a także przy wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, poprzez doskonalenie systemu wspierania rodziny oraz osiągnięcie standardów systemu pieczy zastępczej.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Cel:

Zapewnienie podstawowych potrzeb funkcjonowania dziecka i rodziny

Kierunki działań:

- zapewnienie pomocy materialnej rodzinom wymagającym wsparcia,
- zapewnienie dzieciom pomocy i młodzieży pomocy w postaci posiłków,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży stypendium socjalnym i naukowym,
- zapewnienie dowozu dzieci oraz dorosłych osób niepełnosprawnych na zajęcia edukacyjne, rehabilitacji leczniczej, społeczno – zawodowe, przedsięwzięcia kulturalne i sportowe
- realizowanie programu „Dobry start”,
- realizowanie świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”,
- prowadzenie pracy socjalnej,
- zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- wspieranie dzieci i młodzieży niemogących pozwolić sobie na wypoczynek,
- zapewnienie najbardziej potrzebującym mieszkańcom bezpieczeństwa żywnościowego

w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa,

- liczba rodzin korzystająca z funduszu alimentacyjnego,
- liczba rodzin korzystająca z zasiłku rodzinnego,
- liczba rodzin objęta pomocą społeczną,

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z poradnictwa,
- liczba podmiotów udzielających wsparcia,
- liczba udzielonych porad,
- liczba osób korzystających ze wsparcia w celu zapewnienia wypoczynku,
- liczba rodzin objętych wsparciem,
- liczba rodzin, dzieci i osób dorosłych korzystających z produktów żywnościowych w programie i poza programem „Posiłek w szkole i w domu”,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach programu „Rodzina 500+”,
- liczba osób korzystająca z programu „Dobry start”,
- liczba dzieci i młodzieży objęta wsparciem w postaci stypendium socjalnego oraz naukowego,

Termin realizacji:

2024 – 2026

Cel:

Podnoszenie kompetencji pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się problematyką wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej

Kierunki działań:

- systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin w celu doskonalenia i podnoszenia ich umiejętności oraz skutecznego radzenia sobie ze stresem,
- zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla asystenta rodziny, dla pracowników placówki,
- współpracowanie z podmiotami realizującymi zadania z obszaru pomocy dziecku i rodzinie,
- współpracowanie z organizacjami pozarządowymi oraz z kościelnymi zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie,
- monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych,

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń i superwizji.
- liczba osób biorących udział w szkoleniach i superwizjach.
- liczba podmiotów, organizacji pozarządowych, kościelnych realizująca zadania w obszarze wspierania rodziny,
- liczba przeprowadzonych szkoleń dla służb podejmujących działania na rzecz rodzin,
- liczba osób biorąca udział w szkoleniach,

Termin realizacji:

2024 – 2026

Cel:

Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej

Kierunki działań:

- zapewnienie pomocy specjalistycznej dla rodzin mających trudności w prawidłowym sprawowaniu opieki nad dziećmi,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego,
- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom oraz dzieciom wymagającym pomocy
- organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży.
- organizowanie wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.
- organizowanie działań skierowanych do rodzin mających na celu ich integrację, umocnienie więzi rodzinnych,
- organizowanie warsztatów, programów profilaktycznych w placówkach oświatowych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych form wypoczynku.
- liczba dzieci korzystających z wypoczynku
- liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym
- liczba zorganizowanych wydarzeń,
- liczba przeprowadzonych programów, warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w warsztatach, programach profilaktycznych,

Termin realizacji:

2024 – 2026

Cel:

Zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców naturalnych

Kierunki działań:

- propagowanie rodzicielstwa zastępczego jako najlepszej formy pieczy zastępczej dla dzieci,
- inicjowanie, rozpowszechnianie oraz wspieranie działań, które mają na celu pozyskiwanie osób chętnych do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej,
- współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- współpracowanie z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej,

Wskaźniki:

- liczba rodzin współpracująca z asystentem rodziny,
- liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej,
- liczba rodzin usamodzielnionych w efekcie pracy asystenta rodziny,
- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych

Termin realizacji:

2024 – 2026

Rozdział IX

Realizacja, monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 w Gminie Zabrodzie

Realizowane działania będą prowadzone we współpracy ze wszystkimi podmiotami realizującymi działania na rzecz rodzin z terenu Gminy Zabrodzie zgodnie z bieżącymi potrzebami.

Źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji Programu będą: budżet samorządowy (gminny, miejski, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 dla Gminy Zabrodzie będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabrodziu, jako koordynatora Programu, i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu.

Zakładane rezultaty:

- zabezpieczenie podstawowych potrzeb funkcjonowania rodzin,
- zwiększenie dostępności rodzin do poradnictwa specjalistycznego,
- wzrost kompetencji pracowników pracujących w obszarze wspierania rodziny,
- zwiększenie współpracy podmiotów realizujących zadania z obszaru wspierania rodziny,
- zapewnienie opieki dziecku poza rodziną biologiczną.